

Skötselplan för naturreservatet Ämtefall

SKÖTSELPLAN FÖR ÄMTEFALLS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2016. Planförfattare har varit Jens Johannessson. Foto framsida: Bäckravinen i Ämtefall samt den gamla skogsstigen.

Fotograf: Jens Johannessson

Innehållsförteckning

A. ALLMÄN BESKRIVNING	4
1. Administrativa data om naturreservatet	4
2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut	5
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.....	5
3.1 Naturbeskrivning	5
3.2 Historisk och nuvarande markanvändning	6
3.3 Områdets bevarandevärden	7
3.4 Källuppgifter.....	9
B. PLANDEL	10
1 Syfte med naturreservatet	10
2 Disposition och skötsel av mark.....	10
2.1 Skötselområden	10
2.2 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	18
2.3 Jakt	18
2.4 Utmärkning av reservatets gräns	18
3. Tillsyn.....	18
4. Dokumentation och uppföljning.....	18
4.1. Inventeringar	18
4.2. Uppföljning	18
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	19
5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	19
6. Kartor	20

A. ALLMÄN BESKRIVNING

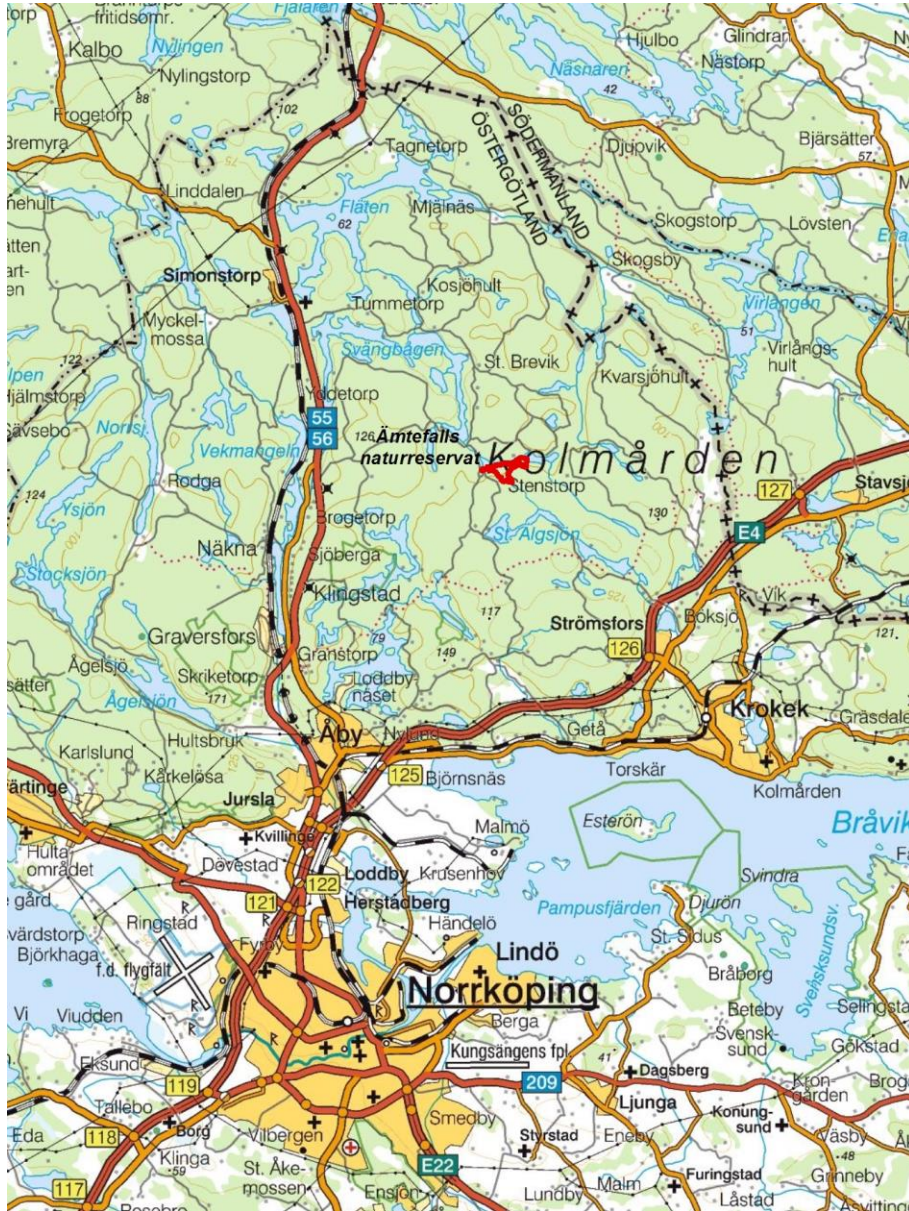
1. Administrativa data om naturreservatet

Reservatets namn:	Ämtefalls naturreservat	
NVR nr:	2045697	
Beslutsdatum:	2017-02-17	
Län:	Östergötland	
Kommun:	Norrköping	
Areal:	28,3 ha	
	Land:	27,7 ha
	Vatten:	0,6 ha
	Produktiv skog:	25,7 ha
Naturtyper: (Natura 2000 habitat)	Barrblandskog (Natura 2000-habitat 9010, Västlig taiga)	22,8 ha
Prioriterade bevarandevärden		
Naturtyper	Granskog, hållmarksskog, lövrik barrskog, vattendrag	
Arter/grupper	Lavar och mossor, vattenlevande organismer	
Strukturer/funktioner	Gamla träd, död ved, strömmande vatten	
Kulturmiljöer	Ruiner av Älsebo skåg, kolbottnar, ruiner av kolarkojor	
Friluftsliv	Passerande stig som även är en historisk väg	
Fastighet/markägare:	Naturvårdsverket (avstyckning pågår)	
Förvaltare:	Länsstyrelsen Östergötland	
Lägesbeskrivning:	Reservatet ligger i avsides Kolmårdsterräng vid sjöarna Ämten och Skrålen ca 15 km NO om Norrköping.	
Vägbeskrivning:	Ingen p-plats för besökare planeras. Närmaste allmänt tillgängliga parkering finns vid Rövarebergets naturreservat ca 4 km norrut mot Brevik-Simonstorp.	

2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

Se reservatsbeslutet.

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

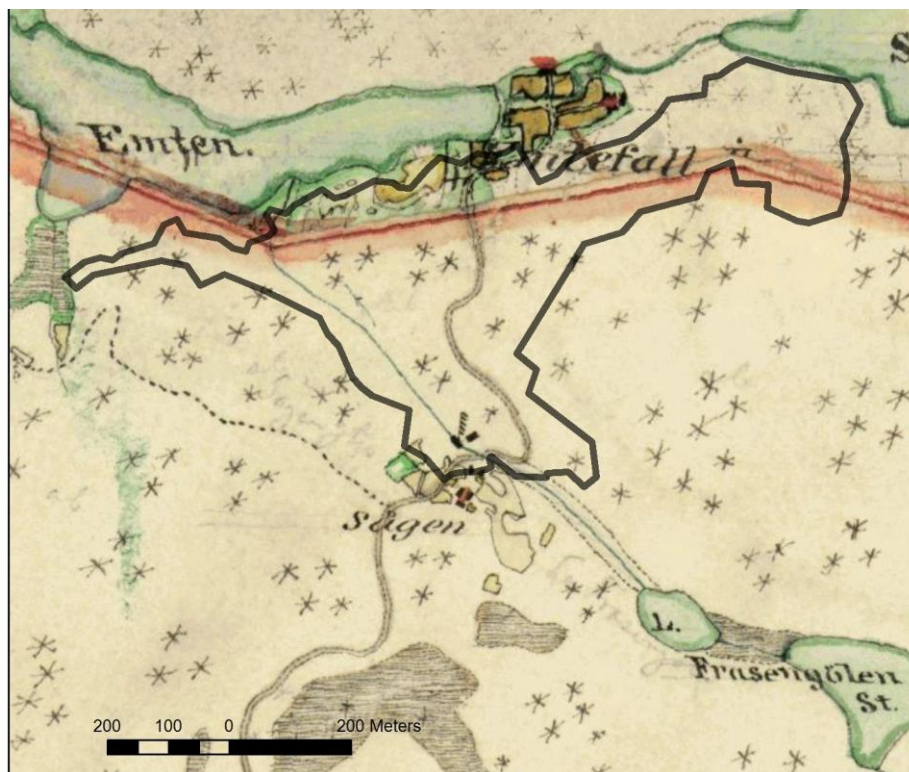
Karta 1. Översiktskarta. Ämtefalls naturreservat är beläget ca 15 km nordost om Norrköping.

3.1 Naturbeskrivning

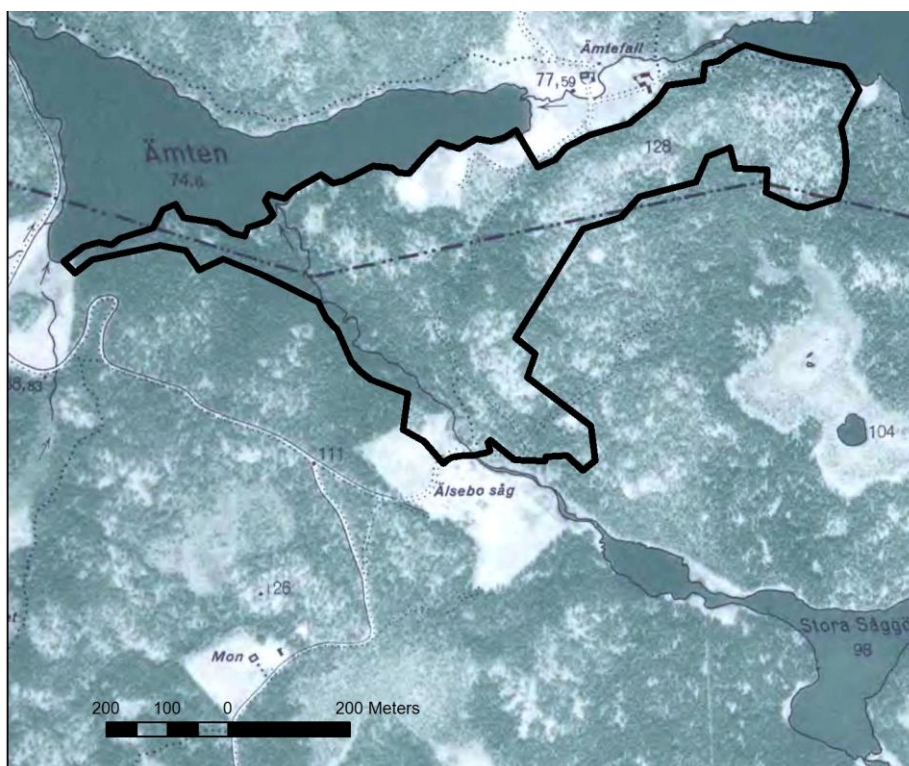
Reservatet är ca 28 ha stort och karaktäriseras av kuperad terräng med bäckraviner, blockrika branter och lodytor. Granskog dominerar i bäckravinen och de tväraste branterna men delar av branterna är lövrika med asp och rönn. På höjderna växer hållmarkstallskog som ofta är 130 år eller äldre och det finns även grova blandbestånd av tall och gran nedanför hållarna. Älsbobäcken har skapat en ravin och har delvis ett meandrande lopp med strömmande vatten. Ämtefall ligger mitt i Kolmårdens mest opåverkade delar, undantaget skogsbruk, och bör vara ett ovanligt tyst och ostört område.

3.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Vi Älsebo fanns en såg under 1800-talet. Vägen mellan Älsebo och Ämtefall finns kvar än idag som en skogsstig. I området längs sjön Ämten bort mot Ämtefall fanns lövängar och en mindre åkeryta som idag är bevuxna med granskog. Dessa marker var ännu på 1940-talet öppna marker, troligen betesmarker. Även vid den tidigare sågen fanns öppna ytor söder om bäcken men sågens verksamhet har upphört före 1940-talet.

Karta 2. Häradskartan från 1870-talet.

Karta 3. Ekonomiska kartan från 1940-talet.

3.3 Områdets bevarandevärden

Ämtefall rymmer en stor variation av biologisk mångfald i såväl barrskogsbranter, hållmarksskog som fina vattenmiljöer. Från bergen i öster har man vid utsikt över Kolmården, långt från närmaste väg eller samhälle.

Biologiska bevarandevärden

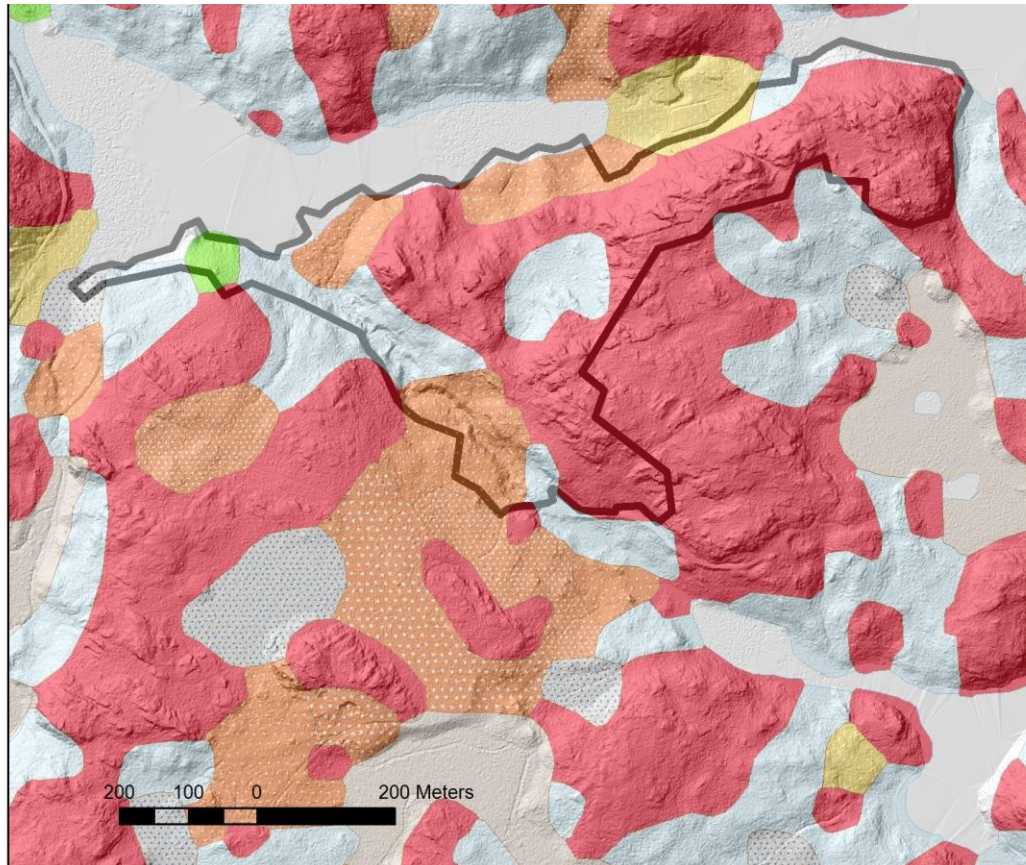
I området finns åtminstone ett tiotal rödlistade och ett 15-tal signalarter noterade, de flesta knutna till gamla träd eller fuktiga miljöer. Dessa strukturer är ovanliga i dagens produktions-skogar. Här kan nämnas norrlandslav i skuggiga branter, grön sköldmossa på mjuk granved och skrovellav på rönn. Se vidare under respektive skötselområde. Älsbobäcken är en värdefull vattenmiljö. Med ett flöde på ca 100 l/s och en fallhöjd på drygt 23 meter räknat från Stora Såggölen är det ett för trakten stort vattendrag. Bäckan har bildat en bitvis djup ravin i sediment av mo, sand och grus. Bäckfåran är väl skuggad och har ett huvudsakligen naturligt, ringlande lopp.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Status
Insekter		
Bronsjon	<i>Callidium coreaceum</i>	S
Granbarkgnagare	<i>Microbregma emmarginata</i>	S
Bålgetinglik glasvinge	<i>Sesia bembeciformis</i>	NT
Kärlväxter		
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	S
Grön pyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S
Lavar		
Kattfotslav	<i>Arthonia leucopellaea</i>	S
Aspgelélav	<i>Colléma subnigrescens</i>	NT
Skuggblåslav	<i>Hypogymnia sphaeroides</i>	S
Gammelgranslav	<i>Lecanactis abietina</i>	S
Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	NT
Norrlandslav	<i>Nephroma arcticum</i>	S
Korallav	<i>Sphaerophorus globosus</i>	S
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	
Mossor		
Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	NT
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	N2000
Liten hornfliksmossa	<i>Lophozia ascendens</i>	NT
Långfliksmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	S
Västlig hakmossa	<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	S
Dunmossa	<i>Trichocolea tomentella</i>	NT
Svampar		
Laxticka	<i>Hapalopilus salmonicolor</i>	VU
Granticka	<i>Phellinus chrysoloma</i>	S
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	S
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT
Stor aspticka	<i>Phellinus populicola</i>	NT
Vedticka	<i>Phellinus viticola</i>	S

ArtDatabanken, rödlistade arter sedan 2005:		Länsstyrelsen, Regionalt rödlistad i Östergötland	
CR	Akut hotad	RR	Regionalt rödlistad
EN	Starkt hotad	Skogsstyrelsen metodik för nyckelbiotopsinventering	
VU	Sårbar	S	Signalart
NT	Missgynnad		

Geologiska bevarandevärden

Berggrunden består av granit som delvis är porfyrisk eller gnejsig i sin utformning. Jordarterna är omväxlande. Det finns relativt stora förekomster av postglacial finsand både i ravinen vid Älsebo såg och vid bäckens utlopp i Ämten. Finsanden återfinns även på de tidigare ängs- och hagmarkerna vid Ämtefall. Delar av ravinen fylls av morän medan höglänta delar består av berg i dagen eller tunna moräntäcken. På något ställe (se bilden på omslaget) har Älsbobäcken eroderat igenom alla avlagringar och blottat en tröskel av berg. Vid Ämtefall förekommer även ännu finare material (silt) och västerut längs Ämtens strand finns delar av en isälvsavlagring som kan följas från norr intill Skärgölen med sporadiska förekomster vidare söderut till Älsebo gård.

Karta 4. Jordarter, digital jordartskarta SGU.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Älsebo såg har legat längs vattendraget i södra delen av reservatet. Uppgifter från 1880-talet (Rosenberg 1882-1883) berättar om "Älsebo. Gård med såg i Qvillinge sn, Bråbo hd, Östergötlands län". "Tillhör Finspång (Sten)" står det också vilket borde avse Stens bruk som tillhörde Finspångs bruk. Sågen försvann tydligen mellan 1880-talet och 1940-talet då den inte finns med i ekonomiska kartan från 40-talet. Den gamla vägen mellan Älsebo och Ämtefall är ett värdefullt kulturhistoriskt spår som finns kvar än idag. Skog och historia har noterat sju kolbottnar i området och i östra delen ruiner av tre kolarkojor. Dessa ska betraktas som fast fornlämning. I området finns inga av RAÄ (Riksantikvarieämbetet) registrerade fornlämningar. Fasta fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen (KML).

Bild 1. I södra delen av reservatet finns omfattande lämningar av Älsebo såg. Stensatta murar och rännor.

Intressen för friluftslivet

Ämtefall är avsidet beläget vilket kommer att begränsa antalet besökare. För den som söker ett tyst område långt från närmaste väg eller samhälle är området dock en stor tillgång. Här kan man få vid utsikt över centrala Kolmårdens skogslandskap och även uppleva spår av kulturmiljöer och gamla stigar.

3.4 Källuppgifter

Rosenberg 1882-1883. Geografiskt-statistiskt handlexikon öfver Sverige. www.runeberg.org

Skog och historia, inventering 2005. Skogsstyrelsen m.fl.

Naturvårdsprogram Norrköpings kommun, område id 97, 99 och 965.

BIS, Biologisk inventering i sötvatten. Objekt 549.

Länsstyrelsen bolagsinventering om skyddsvärd skog på Holmen Skog ABs marker (2006)

Jordartskartan 46 Katrineholm SO, SGU (1982).

Berggrundskartan 123 Katrineholm SO, SGU(1979).

B. PLANDEL

1 Syfte med naturreservatet

Syftet med reservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets barrblandskog, hållmarkstallskog och asprika bergbranter liksom vattenmiljöer i form av Älsebobäcken och sjöarna Ämten och Skrålens stränder samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att land- och vattenmiljön med dess flora och fauna i huvudsak utvecklas fritt. I frånvaro av brand kan dock brandefterliknande åtgärder som friställning av enskilda tallar eller grupper av lövträd samt skapande av enskilda grupper av död tallved bli aktuellt. Återställning av tidigare mänsklig påverkan på vattenmiljön kan bli aktuell. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

2 Disposition och skötsel av mark

Naturreservatet ska i huvudsak skötas med försiktiga åtgärder med syftet att bevara områdets särpräglade natur med dess flora och fauna. Fornlämningar och/eller kulturhistoriska lämningar i reservatet ska skötas på ett sådant sätt att lämningen bevaras. Inga registrerade fornlämningar finns i området, men området är inte fullt ut kartlagt.

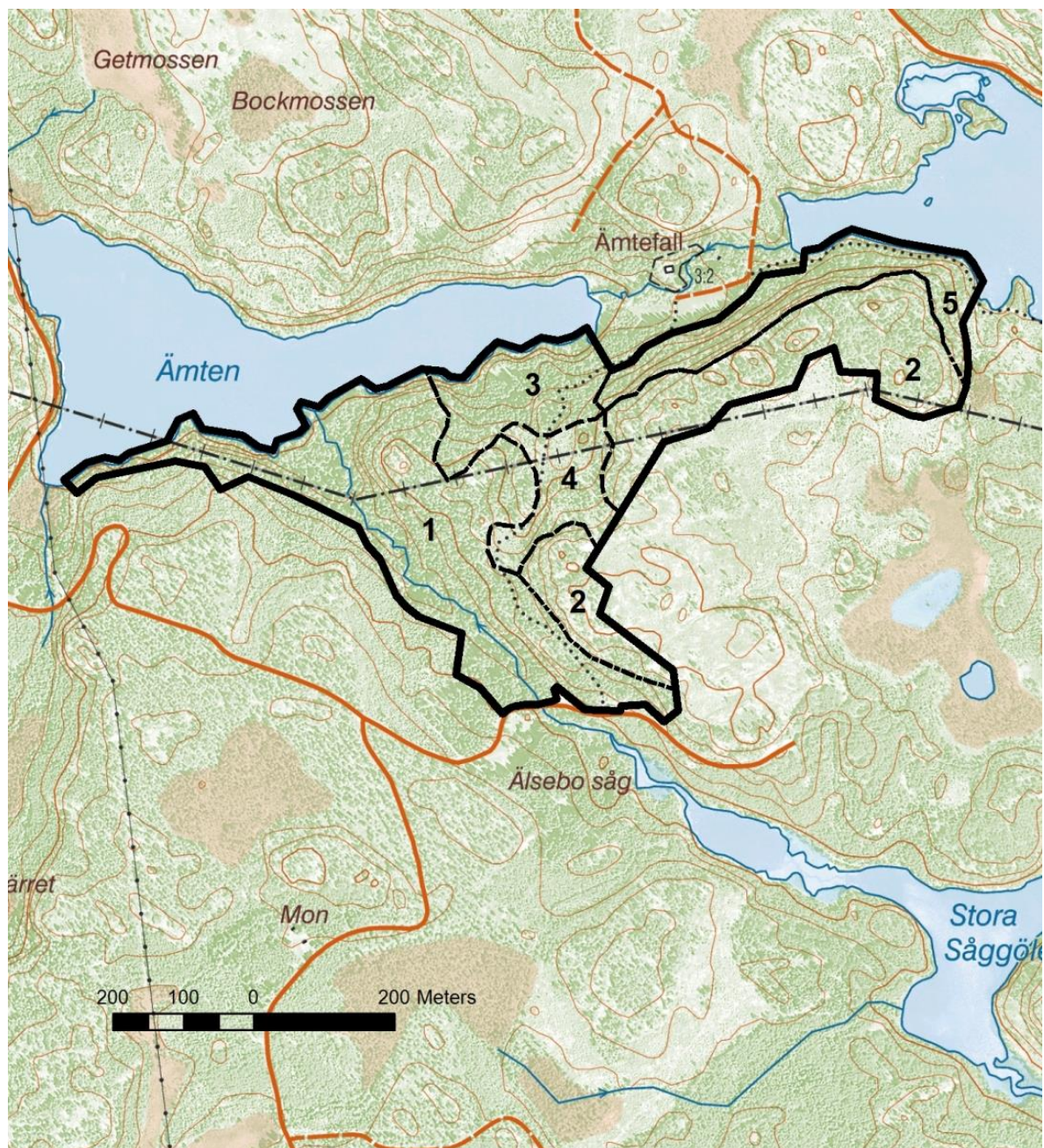
Påträffas vidgreniga, ljusgynnade träd bör dessa normalt friställas från träd med låga naturvärden, i första hand genom att föryngrande barrträd avdödas. Om stora stormfällningar med mer än 10 m³sk gran per hektar och två år sker, så bör färskas gränslågor barkas och skiljas från rot, för att hindra stora angrepp av granbarkborre.

Se vidare under respektive skötselområde.

2.1 Skötselområden

Reservatet är indelat i 6 skötselområden, se även karta 5;

- 1) Bäckravin med granskog och barrblandskog
- 2) Hållmarkstallskog
- 3) Granbestånd på tidigare kulturmark
- 4) Utvecklingsmark
- 5) Ämtefalls barrskogsbranter
- 6) Anordningar för tillgänglighet

Karta 5. Skötselområden.

Skötselområde 1, Bäckravin med granskog och barrblandskog

Areal: 11,7 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: ”9010 Västlig taiga” 11,7 ha

Målnaturtyp: 9010 - 11,7 ha

Beskrivning

Älsebobäcken rinner från Stora Såggölen till Ämten. Bäckens omges av högre skog, en smal remsa västerut och mer omfattande mot öster. De vanligtvis flacka sluttningarna öster om bäcken utgörs av gammal barrblandskog. Tallen är det äldsta trädslaget i området och dominerar i de övre delarna. Granen tätnar i nedre delarna. Barrskogen är överlag grov och betydligt äldre än i omgivande landskap. Här finns en rad signalarter som gammelgranslav, grynnig blåslav, stor aspticka (nära ruinerna av Älsebo såg) och tallticka. Även talltagel, garnlav, knärot och spår av granbarkgnagare uppges från området. Västerut längs Ämtens strand finns ett bälte med grov barrblandskog med god tillgång på död ved.

Älsebobäcken omges av värdefulla miljöer med bitvis framträngande markvatten. Nära utloppet i Ämten finns ett svämområde (bäcken grenar ut sig) med lövinslag. Området är försurningskänsligt och det har tidigare funnits en kalkdoserare i bäcken. Hela bäcken är cirka 900 meter lång (varav cirka 600 meter i reservatet) och har en fallhöjd på 23,4 m från Stora Såggölen. Medelflödet uppgår till omkring 100 l/s vid bäckens utlopp i Ämten. Bäckens bedömdes 1998 som svagt sur med en god buffertkapacitet och betydligt färgat vatten. Stora Såggölen har provtagits vid ett tillfälle (1983). Vattnet i gölen var då mycket surt och hade en obetydlig buffertkapacitet. Förhoppningsvis är situationen idag bättre då svavelnedfallet minskat betydligt från 1990-talet.

Bäcken har skurit sig ned i sediment av mo, sand och grus och bildat en bitvis djup ravin. På västsidan av bäckfåran finns flera små och mjukt formade kullar av svallsediment. Bäckfåran är väl skuggad och har ett huvudsakligen naturligt, ringlande lopp. Delar av bäcken har ett meandrande lopp och avsnörda korvsjöar kan ses på några platser. Bäckens är mestadels 2-3 meter bred och omväxlande svagt strömmande till strömmande. Enstaka, kortare forssträckor förekommer också. Bottensubstratet varierar med vattenhastigheten, men domineras av sand och grus i de svagt strömmande partierna och grus, sten och block i de strömmande. I ett avsnitt faller vattnet 1-2 meter över en bergklack innan ett svämområde med grus tar vid nere vid Ämtens stränder. Här finns bitvis rikt med dunmossa i övergången mellan fastmark och vatten.

Vattenvegetationen är sparsam och domineras av bäcknate och svalting. Bäckens har elfiskats vid ett tillfälle 1998 vid Älsebo såg i övre delen av den strömmande delen av bäcken. Fångsten utgjordes enbart av öring men inga tidigare uppgifter om öring i bäcken har påträffats. Arten kan vara nyligen utplanterad. I Ämtens bäcken nedströms sjön Ämten har även abborre, mört och lake fiskats och bäcknejonöga har observerats vid flera tillfällen. Dessa arter skulle även kunna finnas i nedre delen av Älsebobäcken. Strömsträckan från Älsebo såg ned till Ämten nyttjas som rastlokal för strömstare.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla höga naturvärden knutna till den delvis naturskogslika barrskogen och den förhållandevis opåverkade bäckmiljön. Beståndet utvecklas mot en urskogsartad barrblandskog med inslag av solbelyst tall i högre lägen och längs sjöstrand. Mängden död ved ökar. Utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 (9010 ”västlig taiga”) ska uppnå eller bibehålla en gynnsam bevarandestatus.
- Bäckens har ett naturligt flöde med årstidsvariationer.

- Alla arter som är knutna till de dessa miljöer ska fortleva på lång sikt och helst öka i sin utbredning eller populationsstorlek. Bland arter som kan indikera gynnsam bevarandestatus är grön sköldmossa och vedtrappmossa lämpliga att följa upp. I vattenmiljön kan vattenkvaliteten övervakas så att påverkan av såväl atmosfäriskt nedfall som grumling etc kan upptäckas och förebyggas.
- Den gamla körvägen/stigen genom området kan följas.

Åtgärder

Den gamla körvägen liksom sågverksruinen hålls fri från träd, träd som faller dras åt sidan och lämnas kvar i intilliggande skog. För bevarande och synliggörande av vägen kan även en del grova tallar längs vägen hållas friställda från uppväxande ung och klen gran. Även kolbottnar kan vara aktuellt att synliggöra genom att fälla uppväxande ung och klen gran. Några grova strandtallar vid Ämten kan friställas från trängande granföryngring genom att unga och klena träd utan naturvärden avdödas, antingen genom ringbarkning eller fällning. Ved lämnas kvar. I övrigt inga åtgärder.

Bild 2. Älsebobäcken har bitvis ett meandrande lopp genom ravinen.

Skötselområde 2, Hällmarksskogar

Areal: 7,8 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: ”9010 Västlig taiga” 7,8 ha

Målnaturtyp: 9010 - 7,8 ha

Beskrivning

Hällmarksskogen ovanför branterna vid Ämtefall är småkuperad och fuktsänkor med lodytor förekommer. Tall dominerar men i brynet mot söder finns även grov och solbelyst gran samt i fuktsvackor björk. På flera lodytor rakt ovanför Ämtefall växer den ovanliga norrlandslaven, det kan vara en av länets rikaste förekomster. Tallarna i hällmarksskogen är i allmänhet kring 100 år men avsevärt äldre träd finns, inte minst mot öster. Garnlav finns på äldre tall samt på grankvistar i östra delen av området och på rönn finns skrovellav (se vidare skötselområde 5). Även i reservatets södra del, på höjden ovan Älsebo såg, finns avsnitt med hällmarksskog.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla höga naturvärden knutna till den delvis naturskogslika hällmarksskogen. Mängden död ved ökar. Utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 (9010 "västlig taiga") ska uppnå eller bibehålla en gynnsam bevarandestatus.
- Alla arter som är knutna till hällmarksskogen ska fortleva på lång sikt och helst öka i sin utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder

Friställning av en del mycket gamla karaktärsträd av tall genom nedläggning eller avdödande av närmast stående unga tallar. Eventuellt skapande av två-tre luckor/ha genom fällning av 3-5 tallar (<100 års ålder) per lucka, gärna i sydvänt läge. Åtgärden sker i etapper över 10-20 år. I övrigt inga åtgärder.

Skötselområde 3, Granbestånd på tidigare kulturmark

Areal: 3 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: -

Målnaturtyp: 9010 - 3 ha

Beskrivning

På svagt sluttande marker ned mot Ämten växer en omkring 60-70 årig granskog som en gång planterats på f.d ängs- och hagmarker. Delvis f.d åker.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet kan utveckla höga naturvärden om det lämnas orört och på så sätt förstärka granskogsvärden samt aspvärden i reservatet. Mängden död ved ökar. Utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 (9010 "västlig taiga") uppnår på sikt en gynnsam bevarandestatus.
- Skötselområdet kan bidra till att arter i naturskogslika delar av reservatet kan öka i sin utbredning eller populationsstorlek.
- Den gamla körvägen/stigen genom området kan följas liksom konturerna av 1800-talets åkerytor.

Åtgärder

Den gamla vägen hålls fri från träd och buskar, äldre körskador av skogsmaskin kan eventuellt återställas genom grävning. I sydost finns en grupp aspar kring ett berg, friställ dessa stegvis under 10-20 år genom nedläggning eller avdödande av granar utan naturvärden. I övrigt inga åtgärder.

Bild 3. Skötselområde 3.

Skötselområde 4, Hyggesyta från 1990-talet

Areal: 2,1 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: -

Målnaturtyp: 9010 - 2,1 ha

Beskrivning

En cirka 2 hektar stor yta har avverkats på 1990-talet och innehåller idag en cirka 20-årig gran- och tallplantering. Det finns inslag av tall och enstaka löv även om viltet gått hårt åt dessa trädslag. Den gamla körvägen passerar längs västra kanten av området.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet kan utveckla höga naturvärden om förekommande tall och löv gynnas. Mängden död ved ökar. Utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 (9010 ”västlig taiga”) uppnår på lång sikt en gynnsam bevarandestatus.
- Skötselområdet kan bidra till att arter i naturskogslika delar av reservatet kan öka i sin utbredning eller populationsstorlek.
- Den gamla körvägen/stigen genom området kan följas.

Åtgärder

Friställning av förekommande tallar och lövträd så att omkring en tredjedel till hälften av stammarna utgörs av dessa trädslag. Vid behov en återkommande åtgärd efter 10-20 år, därefter lämnas det för fri utveckling för att långsiktigt förstärka blandskogsvärden i reservatet. Den gamla vägen hålls fri från träd och buskar.

Bild 4. Skötselområde 4 med planterad gran och inslag av andra trädslag. Mot söder.

Skötselområde 5, Ämtefalls barrskogsbranter

Areal: 3,6 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: ”9010 Västlig taiga” 3,6 ha

Målnaturtyp: 9010 - 3,6 ha

Beskrivning

Söder om Ämtefall reser sig höga och mycket blockrika branter. Här växer en äldre grandominerad barrskog och det är gott om död ved i form av lågor. Högst upp i branten är det gott om asp. På ved i området finns bland annat grön sköldmossa. Det är särskilt artrikt i brantens lövrika, övre delar i övergången till hållmarksskogen. Här finns förutom asp även en del rönn på vilka den sällsynta skrovellaven förekommer även om värdträdet var döende vid en kontroll 2013. Sjön Skrålen har en damm (ca en meter hög) vid utloppet och verkar vara dämnd i sen tid. På 1940-talets karta har sjön en mer begränsad utbredning och vid lågvatten (bild 5) blottas en mängd stubbar och trädstammar. En hel del skog verkar ha dämts över. Sjön uppges vara 13 meter djup och har vissa naturvärden (klass 4 i kommunalt naturvårdsprogram). Endast en strandzon ingår i reservatet. Holmen skog har rätt att ta väg längs sjön (befintlig skogs-maskinsväg) för att nå skogen på södra stranden av Skrålen.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla och utveckla höga naturvärden knutna till den delvis naturskogslika barrskogen. Beståndet utvecklas mot en urskogsartad barrblandskog. Mängden död ved ökar. Utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 (9010 ”västlig taiga”) uppnår eller bibehåller en gynnsam bevarandestatus.
- Alla arter som är knutna till gammelskogen ska fortleva på lång sikt och helst öka i sin utbredning eller populationsstorlek. Bland arter som kan indikera gynnsam bevarandestatus är grön sköldmossa lämplig att följa upp. Även skrovellavens förekomst bör följas upp.

Åtgärder

Friställ en del grupper av asp och rönn (ej alla), stegvis under 10-20 år, genom nedläggning eller avdödande av unga granar utan naturvärden. Det ska även finnas kvar grupper av asp och rönn som skuggas av uppväxande gran (gynnar delar av kryptogamfloran). I övrigt inga åtgärder.

Bild 5. Lågvatten i sjön Skrålen sett från dess västra del. Naturreservatet omfattar stranden till höger.

Skötselområde 6, Anordningar för friluftsliv

Beskrivning

Området är avsidet beläget vilket begränsar antalet besökare. Ämtefall är ett område där Länsstyrelsen inte i någon större omfattning kommer att skapa anordningar för friluftslivet. Det hindrar inte att det kommer att vara en stor tillgång för en natur-, kultur- och friluftsbesökare. För den som söker ett tyst område långt från närmaste väg eller samhälle är det här rätt plats. Besökaren kan få vid utsikt över centrala Kolmårdens skogslandskap och även uppleva spår av kulturmiljöer och gamla stigar.

Mål

Besökare upptäcker området på egen hand. Det finns information och viss skyltning som underlättar besök vid Älsebo såg och någon av områdets kolbottnar. Huvuddelen av informationen kan vara tillgänglig genom Stigen genom Länsstyrelsens webbplats. Körvägen genom området går att finna genom att den är väl synlig.

Åtgärder

- Den tidigare vägen/stigen mellan Älsebo och Ämtefall hålls öppen och fri från träd. Viss information om gårdarna Ämtefall och Älsebo såg kan finnas på reservatsskylten.
- Vid resterna efter Älsebo såg kan eventuellt en viss skyltning (sågverksruiner, kolbottnar) och historieber beskrivning tas fram i samarbete med t.ex lokala föreningar eller länsmuseum. Information kan även finnas på Länsstyrelsens webbplats som alternativ till fysiska skyltar.

Löpande skötsel

Den gamla vägen hålls fri från träd, träd som faller dras åt sidan och lämnas kvar i intilliggande skog. Det finns även en stig längs norra sidan av bäcken ned till Ämten.

2.2 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritet
Friställning av tall och lövträd i föryngringsyta.	2017-2019	4	2
Ev återkommande friställning av tallar och lövträd efter 10-20 år.	Nästkommande planperiod	4	2
Friställning av en del karaktärsträd av tall och grupper av lövträd.	Planperioden	1 (strandtallar), 2, 3 (asp, rönn).	2
Skapa två-tre luckor/ha genom etappvis fällning av 3-5 tallar (<100 års ålder)	2017-2026	2	2
Den gamla vägen hålls fri från träd, liksom en del grova tallar längs vägen.	Planperioden	1, 3, 4	1
Sågverksruinen hålls fri från träd, träd som faller dras åt sidan och lämnas kvar i intilliggande skog.	Planperioden	1	1
Information (liten skylt) och ev enklare skylt vid Älsebo såg	2017-2018	Vid gräns Älsebo såg och Ämtefall.	1

2.3 Jakt

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas. Älgdragare för fällt vilt får användas med stor försiktighet. Markskador pga körning ska undvikas.

2.4 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

3. Tillsyn

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom reservatet. Tillsyn av reservatet sköts av Länsstyrelsen

4. Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skyddade områden är nödvändigt för att effektivisera och förbättra naturvårdsarbetet i skyddade områden. Uppföljning i skyddade områden ska alltid vara kopplad till syftet med det skyddade området. Uppföljningen ska ligga till grund för revidering av skötselplanen.

4.1. Inventeringar

Inga särskilda inventeringar planeras i dagsläget inom reservatet.

4.2. Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen ska ske enligt en för reservatet beslutad uppföljningsplan som anger målindikatorer, tröskelvärden och metodik kopplade till bevarandemålen för olika naturtyper i denna skötselplan. Precisering ska ske i databasen Skötsel-DOS. Uppföljningsplanen ska hållas

uppdaterad av Länsstyrelsen. Uppföljningsplanen ska ha sin utgångspunkt i den regionala uppföljningsplanen för Östergötland.

Dokumentation av skötselåtgärder

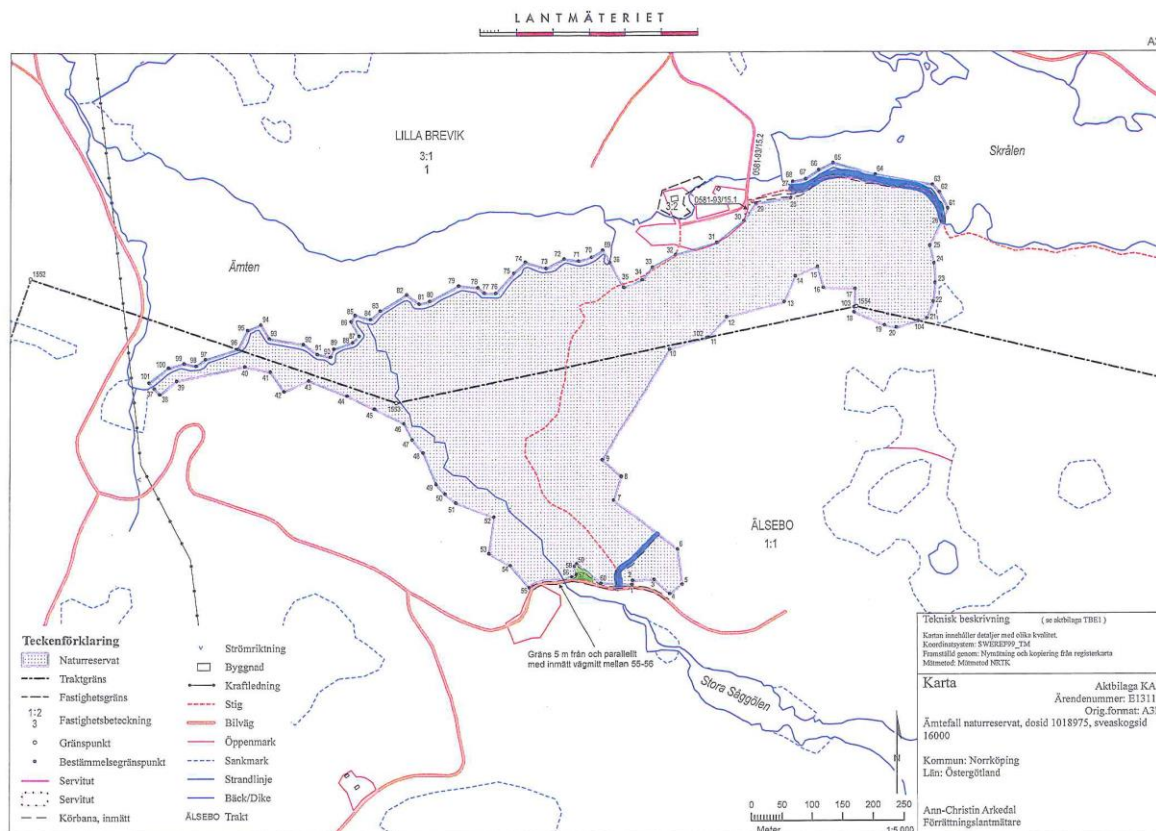
Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras med foto och skriftligt före och efter genomförande. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden. Strukturella beståndsförändringar efter storskaliga störningar skall alltid följas upp.

5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i planen redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel skall i så fall administreras av Länsstyrelsen.

6. Kartor

Reservatsförvaltaren kommer i Lantmäteriförordningen få servitut att åka vägen från Näknahället via Sjökullen till Ålsebo såg. Servitut skrivs även för parkering på Holmens mark vid Ålsebo såg, grön markering i karta. Ingen p-plats e.d för besökare planeras i nuläget. Holmen kommer i Lantmäteriförordningen få servitut på två ställen i naturreservatet för basvägar till skogsbruk i angränsande bestånd, se blå linje i karta.